

Öğretmen Failliği Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Studies on Teacher Agency

İbrahim Karagöl¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ordu, Türkiye

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi (Received Date)

21.07.2024

Kabul Tarihi (Accepted Date)

03.02.2025

*Sorumlu Yazar

İbrahim Karagöl

Ordu Üni., Eğitim Fak.,
Eğitim Bilimleri Bölümü,
Ordu/Türkiye

ibrahimkaragol@odu.edu.tr

Öz: Bu çalışma, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak öğretmen failliği araştırmalarının güncel durumunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma kapsamında nitelikli ve güvenilir makalelere erişim imkânı sunan Web of Science (WoS) veri tabanı kullanılmıştır. Araştırmada RStudio'daki "biblioshiny-bibliometrix" paketi kullanılarak 827 çalışmadan oluşan veri seti anahtar kelime eğilimleri, araştırmaların yıllara göre dağılımı, en çok atıf alan makaleler, akademik üretkenliği en yüksek olan ülkeler, en çok makale yayımlayan dergiler, tekrar eden kelime grupları ve araştırmaların kavramsal, sosyal ve entelektüel yapıları şeklinde bibliyometrik göstergeler ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları öğretmen failliği üzerine yapılan araştırmaların sayısında son yıllarda önemli bir artış olduğunu göstermektedir. Öğretmen failliği ile ilgili en fazla çalışmanın "Teaching and Teacher Education" dergisinde yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu dergiyi sırasıyla "System", "Curriculum Journal", "English Teaching-Practice and Critique" ve "Teachers and Teaching" dergileri takip etmiştir. Öğretmen failliği araştırmalarının büyük çoğunluğunun Amerika Birleşik Devletleri'ndeki akademisyenler tarafından yayımlandığı belirlenmiştir. ABD, Birleşik Krallık ve Çin gibi büyük ve etkili ülkelerin kendi bölgelerindeki diğer ülkelerle daha yoğun iş birlikleri kurdukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen failliği, bibliyometrik analiz, faillik, araştırma eğilimleri

Abstract: This study aimed to reveal the current status of teacher agency research using bibliometric analysis. The study was conducted using the Web of Science (WoS) database, which provides access to qualified and reliable articles. The data set, consisting of 827 studies, was analyzed using the "biblioshiny-bibliometrix" package in RStudio to examine keyword trends, the distribution of studies by year, the most cited articles, the most academically productive countries, the journals with the most published articles, recurring word groups, and the conceptual, social, and intellectual structures of the studies using bibliometric indicators. The research results showed that there has been a significant increase in the number of studies conducted on teacher agency in recent years. It was determined that the most studies on teacher agency were published in the journal of "Teaching and Teacher Education". This journal was followed by "System", "Curriculum Journal", "English Teaching-Practice and Critique" and "Teachers and Teaching". It was determined that the majority of teacher agency research was published by academics in the United States. It was revealed that large and influential countries such as the USA, UK and China establish more intensive collaborations with other countries in their regions.

Keywords: Teacher agency, bibliometric analysis, agency, research trends

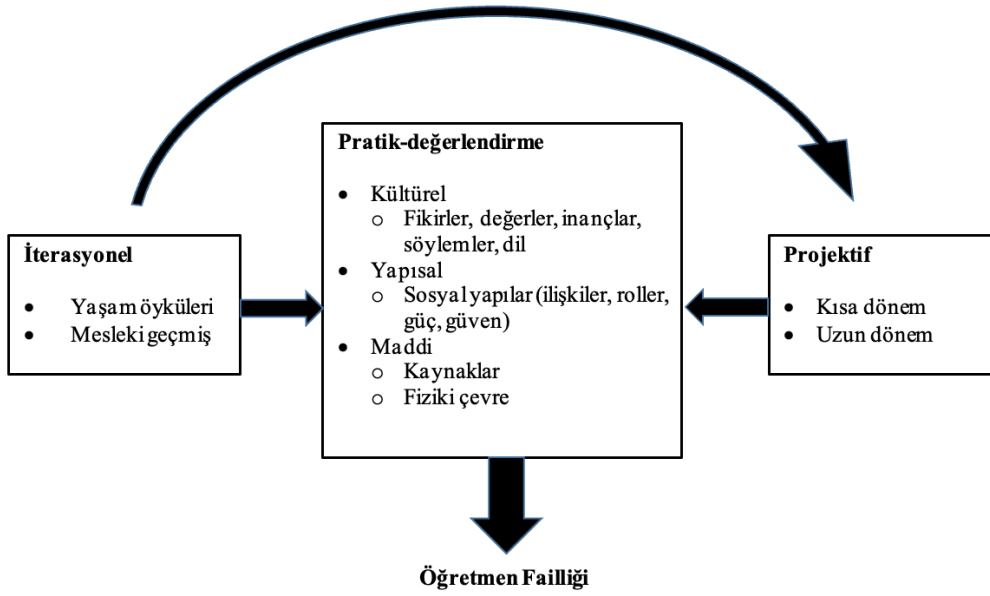
Karagöl, İ. (2025). Öğretmen failliği üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 14-27. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1519787>

Giriş

Öğretmen failliği, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini yönlendirmek ve meslektaşlarının gelişimlerine katkıda bulunmak için bilinçli ve yapıcı davranma kapasitesiyle ilgili bir kavramdır (Calvert, 2016). Kavramın İngilizcesi "teacher agency" olup, Türkçede pek çok araştırmacı tarafından "öğretmen failliği" olarak kullanılmaktadır (Acar, 2021; Bellibaş vd., 2021; Aşçı & Yıldırım, 2020). Faillik, özünde kasıtlı eylemleri ifade eder (Bandura, 2001). "Yapmanın başlangıç noktası" (Oakeshott, 1975) olarak nitelendirilebilecek faillik, karar verme, harekete geçme veya stratejik olarak sessiz kalma iradesini, gücünü ve özgürlüğünü içerir (Danielewicz, 2001). Biesta ve Tedler (2007), failliği kişinin kendi hayatını kontrol edebilme yeteneği olarak tanımlarken, Emirbayer ve Mische (1998) ise bunu geçmişin etkileri, geleceğe yönelik yönelimler ve şimdiki zamanla etkileşimin bir sentezi olarak görür. Öğretmen failliği bağlamında Vaughn ve Faircloth (2011), öğretmenlerin hedeflerine ulaşmak için vizyonları doğrultusunda hareket etmeleri olarak tanımlar. Priestley vd. (2013) failliğin bağlamsal koşullarla yakından ilişkili olduğunu vurgular. Faillik bireysel çabaların, mevcut kaynakların ve bağlamsal/yapısal faktörlerin etkileşimi sonucu ortaya çıkar

(Biesta & Tedder, 2007). Dolayısıyla, failliğin edinimi, içinde bulunulan ortamın ekonomik, kültürel ve sosyal kaynaklarına bağlıdır.

Öğretmen failliği öğrenme motivasyonu, öğrenmeye yönelik yeterlik inançları ve öğrenmeyi kolaylaştırmaya yönelik kasıtlı eylemlerden oluşur (Giddens, 1984; Heikonen vd., 2017; Pietarinen vd., 2016; Pyhäntö vd., 2015; Sachs, 2000; Soini vd., 2016; Soini vd., 2015; Toom vd., 2017). Failliğin gerçekleşmesi sosyal çevrenin yanı sıra geçmişten öğrenmeye, geçmiş deneyimleri gelecek yönelim ve günümüzle birleştirme yeteneğine bağlıdır (Biesta & Tedler, 2007). Bir anlamda geçmiş anlayışlar, deneyimler ve eylemler bireyin gelecek ve günümüzdeki eylemlerine aracılık etmekte (Philpott & Oates, 2017) ve onu şekillendirmektedir. Emirbayer ve Mische'ye (1998) göre faillik geçmişin etkileri, geleceğe yönelik yönelimler ve günümüzle etkileşimin bir sentezidir. Bu üç boyut sırasıyla iterasyonel, projektif ve pratik-değerlendirme olarak adlandırılır. Bu üç boyutun her birinin öğretmen failliğine önemli katkıları vardır fakat her birinin katkıda bulunma derecesi birbirinden farklı olabilir. Emirbayer ve Mische'nin bu üç boyutun etkileşiminin bir sonucu olarak gördüğü faillik oluşumunu Priestley vd. (2013) aşağıdaki gibi bir model haline getirmişlerdir.

Şekil 1. Öğretmen failliği oluşum süreci (Priestley vd., 2013)

Model, faillik oluşumuna katkıda bulunan farklı boyutlara odaklanmaktadır. İterasyonel boyut, genelde öğretmenlerin yaşam öyküleri ve özelde kendi eğitimleri ile öğretmenlik deneyimlerine odaklanan mesleki geçmiş olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Projektif boyut eylemlerin kısa ve uzun dönemli yönelimleri olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Pratik-değerlendirme boyutu ise kültürel, yapısal ve maddi yön olmak üzere üçe ayrılmıştır. Kültürel yönleri fikirler, değerler, inançlar, söylem ve dil; yapısal yönleri ilişkiler, roller, güç ve güven gibi sosyal yapılar; maddi yönleri ise kaynaklar ve öğretmenin içinde bulunduğu fiziki çevre oluşturmaktadır.

Peki, öğretmen failliği neden bu kadar önemlidir? Hem bireysel hem de toplumsal düzeyde, kişisel ve mesleki gelişim faaliyetlerini kasıtlı olarak yönetme kapasitesiyle ilgili olan bu kavram (Pyhältö vd., 2013), öğretmenlerin kendisini kasıtlı hareket edebilen, kendi başına kararlar alabilen aktif bir öğrenen olarak algılamasına olanak tanımaktadır (Soini vd., 2015). Ayrıca, eylemde bulunma inancı öğretmenlerin çabalarını besler (Danielewicz, 2001). Öğretmenlerin faillik duygusu geliştikçe, yaşadıkları toplumu yeniden düzenlemek için bilinçli olarak hareket ederler (Inden, 1990). Öğretmen failliği, öğretimin, öğretmenden öğrenciye ve öğrenciden öğretmene çift yönlü yapılmasıyla da ilişkili olup hem öğretmen hem de öğrenciye karşılıklı fayda sağlamaktadır (Martin & Dowson, 2009). Dahası motivasyonu yüksek, kendi başına kararlar alabilen, sorumluluk sahibi bireyler olmak öğretmenlerin önemli görevlerinden biridir (Lipponen & Kumpulainen, 2011). Bu ise öğretmenlerin özgür kararlar alabilen ve yaptığı eylemlerin etkisi üzerine etraflıca düşünen aktif bir öğrenen olmasını gerektirir (Soini vd., 2015). Öğretmen failliği, daha ileri düzeyde mesleki öğrenmeyi sağlayan öğretmenlik mesleğinin bir parçasıdır ve bu durum öğretmenlerin mesleki gelişimi için de oldukça önemlidir. Bu aynı zamanda kişinin mesleki gelişimi için gerekli motivasyonu da sağlamaktadır (Turnbull, 2005).

Öğretmen failliği kavramı, eğitim araştırmalarında giderek artan bir ilgi odağı haline geldiği görülmektedir. Soini vd. (2016), öğretmenlerin sınıf içindeki öğrenme süreçlerini mesleki faillik kavramıyla ilişkilendirerek, öğretmen failliğinin öğrenme üzerindeki etkisinin daha kapsamlı bir şekilde araştırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Çalışma, mesleki failliğin tanımlanması, öğretmen eğitimindeki rolü ve

öğretmen refahı ile olan ilişkisine odaklanmıştır. Sang (2020) ise öğretmen failliğini, öğretmenlerin eğitim uygulamalarında aktif seçimler yapabilme yeteneği olarak tanımlamış ve bu yeteneğin öğretmen davranışları üzerindeki etkisini incelemiştir. Özellikle stajyer, yeni başlayan ve deneyimli öğretmenlerin faillik düzeyleri karşılaştırılarak, failliğin öğretmenlerin mesleki gelişimindeki rolü vurgulanmıştır. Huang ve Yip (2021), yeni göreve başlamış üç İngilizce öğretmenin ilk yıllarındaki mesleki gelişimlerini öğretmen failliği bağlamında incelemişlerdir. Öğretmenlerin kişisel özellikleri, çevresel faktörler ve davranışları arasındaki etkileşimi analiz etmişler ve öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar ve bu zorluklarla başa çıkma stratejilerini ele almışlardır. Juutilainen vd. (2019) Finlandiya'da öğretmen adaylarının failliğini desteklemede "ev grubu" modelinin etkinliğini incelemiş ve bu modelin, öğrencilerin birinci sınıftan itibaren sabit küçük gruplar halinde çalışmasını sağlayarak failliği desteklemede etkili bir araç olduğunu, ancak bazı ön koşullar ve dikkat edilmesi gereken noktalar olduğunu belirtmişlerdir. Cong-Lem (2021), uluslararası alanyazında öğretmen failliği kavramını kapsamlı bir şekilde ele aldığı sistematik derleme çalışmasında, failliğin farklı bağlamlarda nasıl algılandığını, tanımlandığını ve ölçüldüğünü analiz etmiştir. Çalışma, öğretmen failliğinin karmaşık ve çok yönlü bir yapı olduğunu ve öğretmenlerin mesleki uygulamalarında aktif rol oynama yetenekleriyle yakından ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca, öğretmen failliğini etkileyen faktörler ve bu failliğin öğretmen-öğrenci, öğretmen-meslekteş ve öğretmen-eğitim sistemi etkileşimlerine olan etkisini de araştırmıştır. Li ve Rupp (2020) ise kapsayıcı eğitim bağlamında öğretmen failliğini ele alan bir sistematik derleme gerçekleştirmişlerdir. Uluslararası alanyazını inceleyerek, öğretmen failliğinin kapsayıcı sınıf ortamları oluşturmada ve sürdürülmesindeki rolünü analiz etmişler ve öğretmenlerin kapsayıcı uygulamaları benimseme ve uygulama yeteneklerini etkileyen faktörleri belirlemişlerdir. Deschênes ve Parent (2022), öğretmen failliği araştırmalarında kullanılan metodolojiye odaklanan bir sistematik derleme çalışmasıyla veri toplama araçları, analiz yöntemleri, araştırma desenleri ve katılımcı profillerini incelemişlerdir. Çalışma nicel yöntemlerin, özellikle ölçeklerin yaygın olarak kullanıldığını, nitel yöntemlerin ise

daha az tercih edildiğini göstermiştir. Yazarlar, öğretmen failliği gibi karmaşık bir kavramın incelenmesinde metodolojik çeşitliliğin ve farklı veri toplama ve analiz yöntemlerinin birlikte kullanımının önemini vurgulamışlardır.

Öğretmen failliği, son yirmi yılda eğitim araştırmalarının merkezine yerleşmiş, oldukça ilgi gören bir kavramdır. Bu alandaki çalışmalar, failliğin eğitim sistemlerindeki karmaşık rolünü ve önemini ortaya koymuş olsa da hala keşfedilmeyi bekleyen birçok yönü bulunmaktadır. Nispeten yeni bir çalışma alanı olmasına rağmen Google Akademik'te yarım saniyede 2 milyon üzerinde sonuç çıkmaktadır. Bu kadar geniş bir alanyazın araştırmacıların konuya genel bir bakış açısı geliştirmelerini zorlaştırabilir (Cretu & Morandau, 2022). Bu bağlamda, sistematik derleme ve bibliyometrik analiz yöntemleri, araştırma alanının yapılandırılmasına ve alana ilişkin daha derin bir anlayışa ulaşılmasına katkıda bulunabilir (Fellnohofer, 2019). Bibliyometrik analiz, büyük veri setlerinde metinleri ve bilgileri incelemek için kullanılan bir yöntemler bütünüdür (Cobo vd., 2011). Yayınların niceliksel analizini sunan bu yöntem (Ellegaard & Wallin, 2015), araştırma alanını önyargısız bir şekilde haritalayarak ve alanın kapsamlı bir resmini çizerek araştırmacıları en etkili çalışmalara yönlendirmektedir (Zupic & Cater, 2015). Alanyazında öğretmen failliği üzerine sistematik derleme çalışmaları mevcut olsa da (Deschênes & Parent, 2022; Cong-Lem, 2021; Li & Ruppard, 2021) bu alanda bibliyometrik bir analiz çalışmasının yapılmadığı görülmüştür. Bu çalışma mevcut sistematik derlemelerden farklı olarak, öğretmen failliği araştırmalarına nicel bir yaklaşım getirmektedir. Araştırma bibliyometrik analiz yöntemini kullanarak, alandaki yayın eğilimlerini, araştırma konularının dağılımını, en etkili yazarları ve dergileri belirleyerek öğretmen failliği araştırmalarının güncel durumunu objektif bir şekilde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, öğretmen failliği alanındaki bilgi birikimine nicel verilerle katkıda bulunarak, araştırma alanının daha iyi anlaşılmasını ve yapılandırılmasını sağlayacaktır. Özellikle, alana yeni başlayan araştırmacılar için kapsamlı bir rehber niteliği taşıyacak ve gelecekteki araştırmalara yol gösterici olacaktır. Öğretmen failliği araştırmalarının güncel durumunu ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Analize dahil edilen çalışmaların genel özellikleri nelerdir?
2. Çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Çalışmaların yayımlandığı kaynağa göre dağılımı nasıldır?
4. Çalışma başlıklarında en sık kullanılan kelime grupları nelerdir?
5. Çalışmaların ülkelere göre dağılımı nasıldır?
6. Ülkelerin yıllara göre bilimsel yayın sayıları nedir?
7. En çok atıf alan çalışmalar hangileridir?
8. Çalışmaların kavramsal yapısı nasıldır?
9. Çalışmaların sosyal yapısı nasıldır?
10. Çalışmaların entelektüel yapısı nasıldır?

Yöntem

Araştırma Deseni

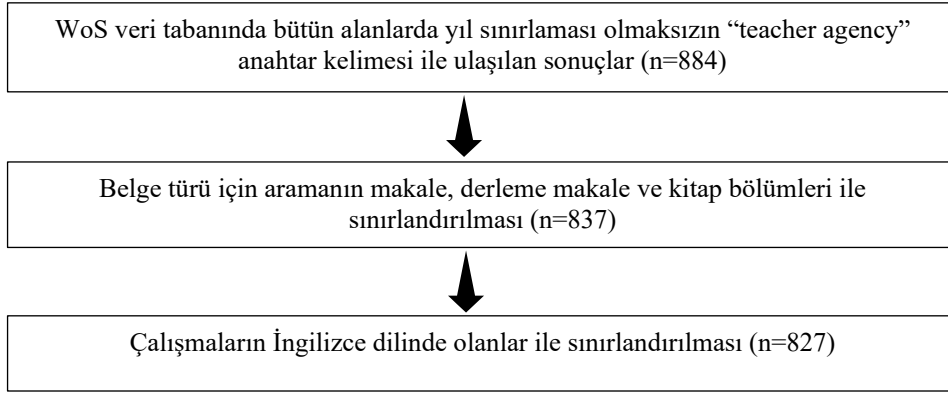
Bu çalışmada, öğretmen failliği konusundaki alanyazının kapsamlı bir analizini gerçekleştirmek için bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesinin

temel nedeni, büyük veri kümeleri üzerinden objektif ve istatistiksel analizler yaparak, araştırma eğilimlerini, odak noktalarını ve alandaki önemli çalışmaları belirlemeye olanak sağlamasıdır (Liv vd., 2019). Nitel yöntemlerin aksine, bibliyometrik analiz, sayısal verilere dayanarak nesnel bir bakış açısı sunar ve araştırma alanının daha kapsamlı bir resmini çizmeye yardımcı olur (Zupic & Cater, 2015).

Çalışmada kullanılan bibliyometrik göstergeler, araştırma sorularını yanıtlamak ve alana dair kapsamlı bir anlayış geliştirmek amacıyla seçilmiştir. Analizler kapsamında çalışmaların yıllara, dergilere ve ülkelere göre dağılımları ile en sık kullanılan kelime grupları, ülkelerin yıllara göre bilimsel yayın sayıları, en çok atıf alan çalışmalar; çalışmaların kavramsal, sosyal ve entelektüel yapıları incelenmiştir. Çalışmaların yıllara göre dağılımları zaman içindeki yayın trendlerini göstermekte, alanın büyüme hızı, belirli dönemlerdeki yoğunlaşmalar ve potansiyel araştırma boşlukları hakkında bilgi vermektedir. Dergilere göre dağılım, hangi dergilerin alanda daha etkili olduğunu ve araştırmacılar tarafından tercih edildiğini göstermektedir. Aynı zamanda, alanın disiplinler arası bağlantılarını da ortaya koyabilmektedir. En sık kullanılan kelime grupları araştırma konularındaki eğilimleri ve odak noktalarını belirlemekte olup alandaki temel kavramlar ve popüler araştırma temaları hakkında bilgi vermektedir (Cobo vd., 2011). Ülkelere göre dağılım, hangi ülkelerin alana daha fazla katkıda bulunduğunu ve uluslararası iş birliği düzeyini göstermektedir. Ülkelerin yıllara göre bilimsel yayın sayıları ülkelerin zaman içindeki araştırma performansını ve gelişimini, hangi ülkelerin ilgili konuda lider olduğunu göstermektedir. Atıf analiziyle çalışmanın aldığı atıflar ölçülmektedir. Daha yüksek atıf sayısına sahip makalelerin, diğer araştırmacılar tarafından kabul gördüklerini yansıttıkları için daha büyük bir etkiye sahip oldukları anlaşılmaktadır (Garfield, 1955). Böylelikle ilgili alanyazında hangi çalışmaların daha çok kabul gördüğü görülmektedir. Çalışmaların kavramsal yapı analizi, alandaki farklı kavramların birbirleriyle nasıl ilişkili olduğunu ve hangi konuların birlikte ele alındığını göstermektedir. Araştırma trendlerini belirleme, kavramsal ilişkileri anlama, araştırma boşluklarını tespit etmede önemlidir. Sosyal yapı analizi, farklı ülkelerden araştırmacılar arasındaki iş birliğini ve ortak çalışmaları göstermektedir. Hangi ülkelerin birlikte çalıştığını, iş birliği ağlarının nasıl oluştuğunu göstermesi ve potansiyel iş birliği fırsatlarını tespit etmede kullanılabilir (Börner vd., 2003). Entelektüel yapı analizi, farklı yazarların çalışmalarının birbirleriyle nasıl ilişkili olduğunu ve hangi yazarların birlikte atıf aldığını göstermektedir (Small, 1997). Yazarlar arasındaki atıf ilişkileri, fikirlerin nasıl yayıldığını ve hangi çalışmaların birbirini etkilediğini göstermesi ve alandaki önemli yazarları belirleme açısından önemlidir.

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada, öğretmen failliği alanındaki bilimsel yayınları incelemek için WoS veri tabanı kullanılmıştır. WoS, geniş kapsamı ve atıf indeksleri sayesinde, bibliyometrik analizler için güvenilir ve kapsamlı bir veri kaynağı olarak kabul edilmektedir (Kandeel et al., 2023; Prankute, 2021). Bu sayede, öğretmen failliği araştırmalarının genel eğilimlerini ve etkisini daha doğru bir şekilde değerlendirmek mümkün olabilmektedir.

Şekil 2. Alanyazın taraması akış şeması

WoS veri tabanında, 15 Kasım 2024 tarihinde “teacher agency” anahtar kelimesi kullanılarak kapsamlı bir tarama gerçekleştirilmiştir. Arama sorgusu şu şekildedir: TS=(“teacher agency”). İlk aramada 884 makale bulunurken, çalışmanın kapsamı araştırma makaleleri, derleme makaleler ve kitap bölümleriyle sınırlandırılmıştır. Konferans bildirimleri, editör yazıları ve kitap incelemeleri gibi diğer yayın türleri kapsam dışında bırakılmıştır. Ayrıca, veri tabanının dil filtreleme özelliği kullanılarak sadece İngilizce yayınlar analize dahil edilmiştir. Bu sınırlandırmanın temel nedeni, öğretmen failliği alanındaki en güncel ve etkili araştırmaların genellikle İngilizce olarak yayınlanmasıdır. Bu filtrelemeler sonucunda bibliyometrik analize 827 çalışma dahil edilmiştir. Alanyazın tarama süreci Şekil 2’de detaylı olarak gösterilmiştir.

Veri Analiz Süreci

Veri analiz sürecinde öncelikle yinelenen kayıtların olup olmadığı tespit edilmiş, WoS veritabanından elde edilen veriler, bibliyometrik analiz yazılımının gerektirdiği formata dönüştürülmüştür. Yazar adları, “Soyadı, Adın Baş Harfi” formatına standardize edilmiştir. Benzer isimlere sahip yazarların aynı kişi olup olmadığı, ilgili çalışmalar incelenerek teyit edilmiştir. Analizler kapsamında “teacher training” ve “teacher education” anahtar kavramları öğretmen eğitimi olarak birleştirilmiştir.

827 çalışmadan oluşan veri seti, RStudio’nun biblioshiny-bibliometrix paketi ile analiz edildi. Atıf analizi atıf sayısına, eş yazarlık analizi birliktelik katsayısına ve anahtar kelime analizi frekans ve birlikte oluşum değerlerine dayandırıldı. Çalışmaların yıllara göre dağılımı, yayınlandıkları dergiler, başlıklarda sıkça kullanılan kelimeler, yazarların ülkeleri ve yıllara göre yayın sayıları incelendi. En çok atıf alan çalışmalar belirlendi ve öğretmen failliği alanındaki anahtar kelimelerin birlikte oluşum haritası çıkarıldı. Ayrıca, ülkelerin ortak yazarlık ve yazarların ortak atıf ağlarını gösteren haritalar oluşturuldu. Bu analizlerde, iki birliktelik, iki makale ve 15 atıf eşiği kullanıldı. Anahtar kelime, ülke ve yazar sayıları sırasıyla 99, 29 ve 40 ile sınırlandırıldı. Bulgular, tablolar, grafikler ve ağ haritaları ile görselleştirildi.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada, elde edilen bulguların geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için çeşitli yöntemler kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde, WoS gibi saygın bir veri tabanı kullanılmış ve belirli kriterlere odaklanılmıştır. Bu, çalışmanın belirli bir alandaki (öğretmen failliği) bilimsel yayınları daha odaklı bir şekilde incelemesini sağlamıştır. Veri analizinde, bibliyometrik analizler için yaygın olarak kabul gören

biblioshiny-bibliometrix paketi kullanılmıştır, bu da sonuçların güvenilirliğini artırmıştır. Veri temizleme, dönüştürme, yazar adlarının standardizasyonu ve anahtar kelimelerin birleştirilmesi gibi adımlar detaylı olarak açıklanmıştır. Böylece, çalışmanın tekrarlanabilirliği ve sonuçların doğrulanabilirliği artırılmıştır. Kullanılan analiz yöntemleri (atıf analizi, eş yazarlık analizi, anahtar kelime analizi) ve eşik değerleri (iki birliktelik, iki makale, 15 atıf) belirtilerek, çalışmanın şeffaflığı ve objektifliği vurgulanmıştır. Çalışmanın kapsamının WoS veri tabanı ile sınırlı olması ve nicel verilere odaklanması bazı sınırlamalar getirmektedir. Bulgular yorumlanırken bu sınırlamalar dikkate alınmıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmanın kapsamı, öncelikli olarak WoS veri tabanında indekslenen dergilerle sınırlıdır. Bu nedenle, öğretmen failliği alanındaki tüm çalışmaları kapsamayabilir ve alana dair eksik bir resim sunabilir. Bu durum, özellikle belirli coğrafi bölgelerde veya belirli yayın türlerinde yoğunlaşan araştırmaların göz ardı edilmesine yol açabilir. Ayrıca, kullanılan bibliyometrik analiz yöntemi nicel verilere dayanmaktadır ve öğretmen failliği gibi çok boyutlu bir konunun nitel yönlerini tam olarak ele alamayabilir.

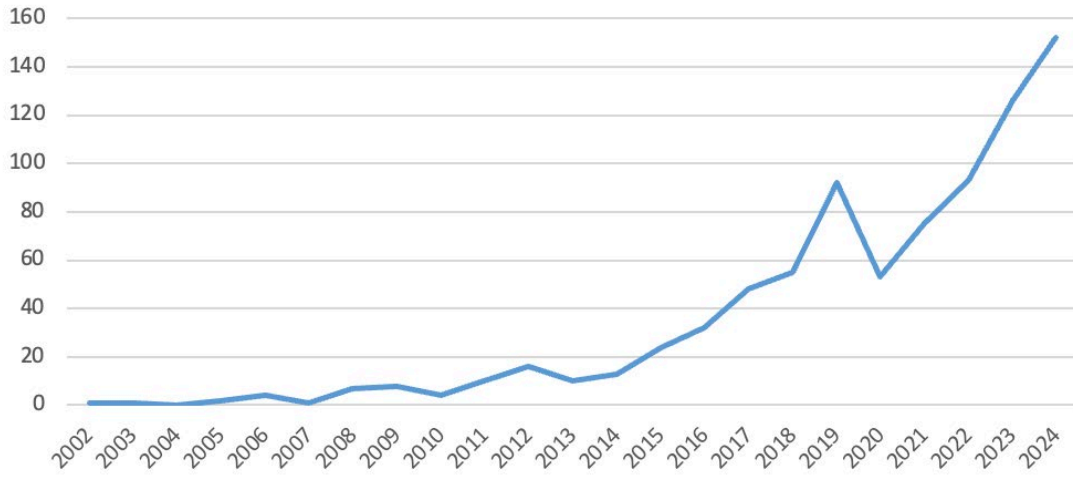
Bulgular

Aşağıda Tablo 1’ de bibliyometrik analize dahil edilen çalışmalara ait genel bilgiler verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmalara ait genel bilgiler

Tanım	Sonuçlar
Zaman aralığı	2002:2024
Kaynaklar (Dergiler, kitaplar, vb.)	310
Dokümanlar	827
Yıllık büyüme oranı	25,65
Ortalama atıf sayısı (doküman başına)	13,19
Kaynaklar	29791
Yazar anahtar kelimeleri	1952
Yazarlar	1669
Tek yazarlı doküman yazarları	250
Doküman başına ortak yazarlar	2,4

Tablo 1’e göre 310 kaynaktan ve 2002-2024 yılları arasında toplam 827 makale yayınlanmıştır. Makale başına alınan atıf sayısı 13,19’dur. Yazarların kullandığı anahtar kelime sayısı 1952’dir. Toplam yazar sayısı 1669 olup, tek yazarlı makale sayısı 250’dir. Makale başına ortak yazar sayısı 2,4’tür. Son yıllarda makale sayısındaki yıllık artış oranı ise %25,65’tir. Şekil 3’te öğretmen failliği üzerine yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 3. Öğretmen failliği üzerine yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı

Araştırma verilerine göre 2000'lerin başındaki çalışmaların sayısı oldukça azken 2010 yılından sonra bu eğilimin yavaş yavaş değişmeye başladığı görülmektedir. 2013-2019 yılları arasında her yıl düzenli bir artış eğilimi görülürken, 2020 yılında bu trend kısa süreliğine düşüşe geçmiştir, 2020 yılından sonra ise hızlı bir artış ivmesi yakalanmıştır. 2024 yılında öğretmen failliği araştırmaları en üst seviyeye ulaştığı görülmektedir. Genel olarak bakıldığında, öğretmen failliği üzerine yapılan araştırmaların sayısında son yıllarda önemli bir artış olduğu açıkça görülmektedir. Bu durum, bu konunun araştırmacılar tarafından giderek daha fazla ilgi gördüğünü göstermektedir.

Şekil 4'te, öğretmen failliği ile ilgili en fazla çalışmanın hangi kaynaklarda yayımlandığını göstermektedir.

Araştırma verilerine göre öğretmen failliği ile ilgili en fazla çalışmanın Teaching and Teacher Education dergisinde yayımlandığı görülmektedir. Bunu sırasıyla System, Curriculum Journal, English Teaching-Practice and Critique, Teachers and Teaching, Teacher Agency and Policy Response

in English Language Teaching ve Theorizing and Analyzing Language Teacher Agency kaynakları takip etmektedir. Kaynaklara göre yayın dağılımı açısından incelendiğinde ilgili çalışmaların daha çok öğretmen eğitimi, eğitim programı, öğretim ve yabancı dil gibi alanlardaki çalışmalara odaklanan dergilerde yayımlandığı görülmektedir.

Şekil 5 öğretmen failliği çalışmalarının başlıklarında birlikte en sık kullanılan üçlü kelime gruplarını göstermektedir.

Araştırma verilerine göre "Dil öğretmeni failliği" ifadesi 16 tekrarlarla en sık kullanılan üçlü kelime grubu olurken, bunu 8 tekrarlarla "öğretmenlerin mesleki öğrenimi", 7 tekrarlarla "öğretmenlerin mesleki gelişimi" ve "öğretmenlerin mesleki failliği" ve son olarak 6 tekrarlarla "İngilizce dil öğretimi" takip etmektedir. Bu bulgular, öğretmen failliği araştırmalarında dil öğretmenlerinin failliğine, mesleki gelişim ve öğrenimlerine ve İngilizce dil öğretimine odaklanıldığını göstermektedir.

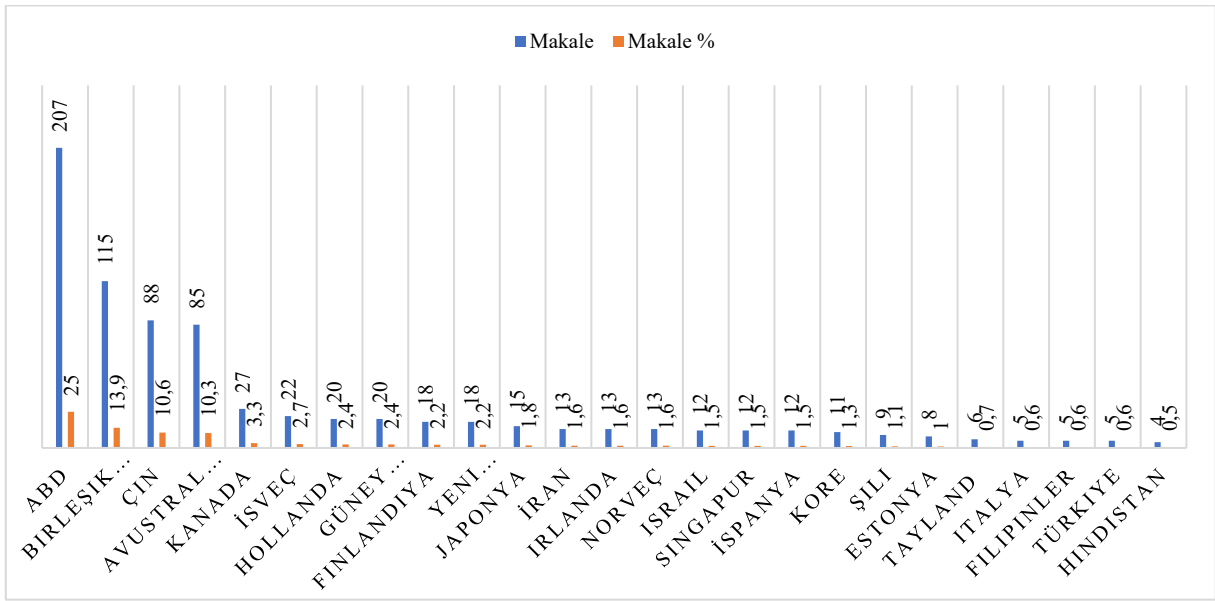
Şekil 6 araştırmaların ülke dağılımını göstermektedir.

Şekil 4. Çalışmaların yayımlandığı kaynaklar ve çalışma sayısı (İlk 25 kaynak)

Şekil 5. Çalışma başlıklarında en sık kullanılan kelime grupları

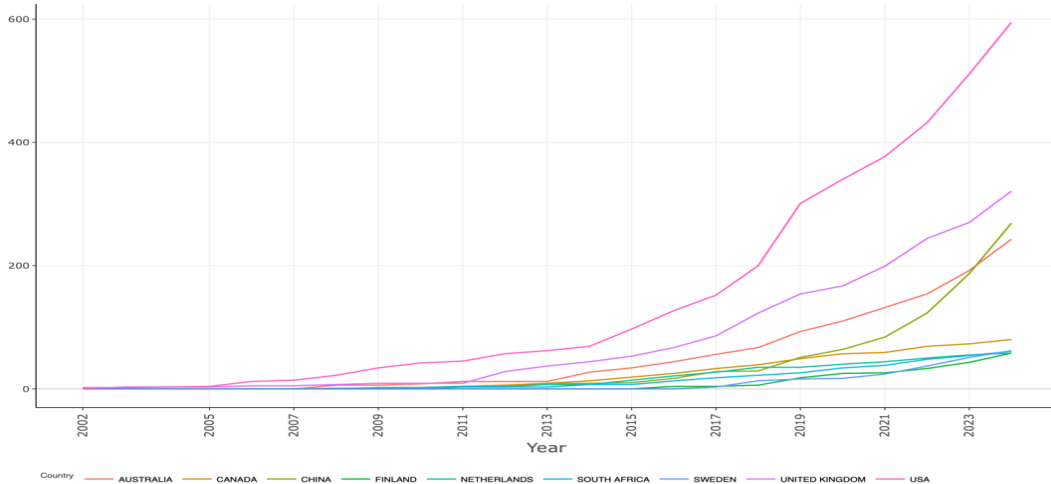

Şekil 6. Ülkelerin dağılımı (İlk 25 ülke)

Araştırma verilerine göre, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) (207) bu alandaki en aktif ülkedir. Araştırma setindeki makalelerin büyük çoğunluğu en az bir ABD'li yazar içermektedir. Birleşik Krallık (115), Çin (88) ve Avustralya (85) da öğretmen failliği ile ilgili önemli sayıda makale yayınlayan ülkeler arasında yer almaktadır. Kanada (27), İsveç

(22), Hollanda (20) ve Güney Afrika (20) ise daha az sayıda makaleyle de olsa bu ülkeleri takip etmektedir. Hindistan (4), Türkiye (5), Filipinler (5) ve İtalya'nın (6) ise bu alana sınırlı sayıda çalışmayla destek verdiği görülmektedir.

Şekil 7 ülkelerin yıllara göre bilimsel üretimini göstermektedir.

Şekil 7. Ülkelerin yıllara göre bilimsel üretimi

Tablo 2. Öğretmen failliğine ilişkin en çok atıf alan on çalışma

Yazarlar	Başlık	Kaynak	Atıf
Lasky, 2005	A sociocultural approach	Teaching and Teacher Education	694
Biesta et al., 2015	The role of beliefs	Teachers and Teaching	576
Priestley et al., 2012	Teacher agency in curriculum	Curriculum Inquiry	377
Buchanan, 2015	Teacher identity and	Teachers and Teaching	266
Tao & Gao, 2017	Teacher agency and identity	Teaching and Teacher Education	185
Kayi-Aydar, 2015	Teacher agency, positioning	Teaching and Teacher Education	181
Castro et al., 2010	Resilience strategies	Teaching and Teacher Education	177
Priestley et al., 2016	Teacher agency: What it is	Flip the system: Changing education	168
Palmer et al., 2013	Teacher agency in	Review of Research in Education	148
Lai et al., 2016	Teacher agency and	Teaching and Teacher Education	120

Şekil 7, ülkelerin öğretmen failliği alanındaki bilimsel yayınlarının zaman içindeki gelişimini göstermektedir. ABD, bu alanda açık ara liderliğini sürdürmekte ve yayın sayısı yıldan yıla artmaktadır. Birleşik Krallık 2011 yılından, Avustralya ve Çin ise 2013 yılından itibaren yükselişe geçerek önemli aktörler haline gelmişlerdir. Kanada, Hollanda, Güney Afrika, Finlandiya ve İsviçre ise yayın sayıları bakımından lider ülkelerin gerisinde kalmaktadır. Genel olarak, öğretmen failliği alanındaki yayın sayısının istikrarlı bir şekilde arttığı ve 2024 yılında zirveye ulaştığı görülmektedir.

Tablo 2 öğretmen failliğine ilişkin en çok atıf yapılan 10 çalışmayı listelemektedir.

Bu listede Lasky (2005) 694 atıf ile ilk sırayı alırken, Biesta et al. (2015) 576 atıf ile ikinci ve Priestley et al. (2012) 377 atıf ile üçüncü sırada yer almaktadır. Dikkat çeken bir diğer nokta ise en çok atıf alan makalelerin beş farklı dergide yayınlanmış olmasıdır. Beş makale "Teaching and Teacher Education" dergisinde, iki makale "Teachers and Teaching dergisinde" ve diğer makaleler ise farklı dergilerde yer almaktadır. İlk on çalışmanın dokuzu makale, biri ise kitap bölümü olarak yayınlanmıştır. Ayrıca, Mark Priestley'in en çok atıf alan ikinci çalışmanın ortak yazarı, üçüncü ve sekizinci çalışmanın ise ilk yazarı olması dikkat çekicidir.

Alandaki çalışmaların birbirleriyle olan ilişkilerinin ortaya koymak ve söz konusu alanı daha iyi anlayabilmek amacıyla alanın kavramsal, sosyal ve entelektüel yapılarının ortaya konması gerekmektedir (Cobo vd., 2011). Bu bağlamda araştırmada yer alan toplam 827 çalışmanın kavramsal yapısı incelenmiş ve Şekil 8'de gösterilmiştir.

Şekil 8 incelendiğinde anahtar kelimelerin kırmızı, mavi, yeşil ve mor olmak üzere dört küme etrafında yer aldığı görülmektedir. Kırmızı kümede 52 anahtar kelime olup en sık tekrarlanan kelimeler öğretmen failliği, öğretmen kimliği, eğitim programı, gelişim, öğretim, eğitim programı reformu, profesyonellik ve pedagoji kavramlardır. Mavi kümede 42 anahtar kelime olup en sık tekrarlanan kelimeler faillik, öğretmen, öğretmen eğitimi, mesleki gelişim, eğitim, mesleki öğrenme, öğretmenler, sosyal adalet ve hesap verilebilirliktir. Yeşil kümede toplam üç anahtar kelime yer alıp bunlar dil öğretmeni failliği, dil öğretmeni ve dil öğretmeni kimliğidir. Mor kümede iki anahtar kelime yer alıp bunlar anlatı ve araştırmadır.

Araştırma kapsamında 827 çalışmanın sosyal yapısı incelenmiş ve şekil 9'da ülkelerin ortak yazarlık haritası gösterilmiştir. Şekil 9, öğretmen failliği araştırmalarında ülkeler arası iş birliklerini göstermektedir.

Burada beş temel küme ön plana çıkmıştır. Bunlardan mor küme ABD merkezli olup Japonya, Kanada, Kore, Fransa, Türkiye ve İran gibi Asya ve Avrupa ülkelerini içermektedir. Birleşik Krallık merkezli yeşil küme Hollanda, İsviçre, Norveç, Almanya, Danimarka, Şili, İrlanda, Polonya ve Brezilya gibi Avrupa ve Latin Amerika ülkelerini kapsamaktadır. Çin merkezli mavi kümenin Avustralya, Finlandiya, Yeni Zelanda, Singapur ve Vietnam gibi ülkeleri içerdiği görülmektedir. Güney Afrika,

Umman, Tayland ve Mısır kırmızı bir küme oluşturmaktadır. Son olarak Sırbistan ve Estonya'nın da sarı bir küme oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda ülkeler arası iş birliklerinin genellikle coğrafi yakınlık ve kültürel bağlarla ilişkili olduğu söylenebilir. Burada ABD, Birleşik Krallık ve Çin gibi büyük ve etkili ülkelerin, öğretmen failliği ile ilgili çalışmalarda kendi bölgelerindeki diğer ülkelerle daha yoğun iş birlikleri kurduğu göze çarpmaktadır.

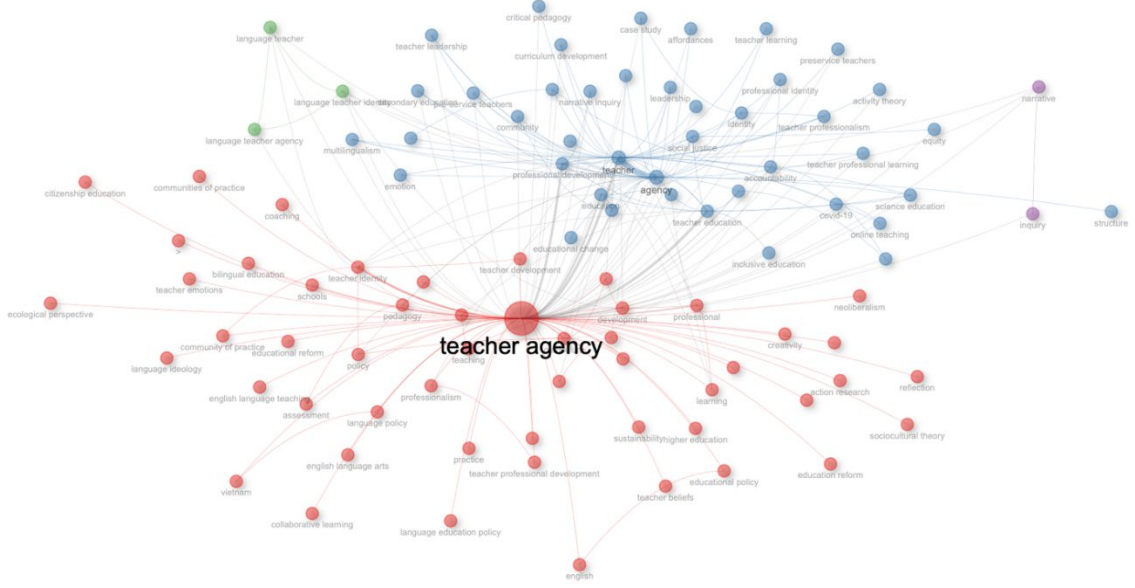
Araştırmanın son aşamasında 827 çalışmanın entelektüel yapısı incelendi ve yazarların ortak atıf haritası çıkarıldı. Şekil 10'da görüldüğü üzere harita, birbirleriyle sıkça atıf yapan yazar gruplarını gösteren yoğun kümeler içermektedir.

Yazarların ortak atıf analizleri açısından tek bir kümenin yer aldığı görülmektedir. Biesta vd. (2015), Emirbayer ve Mische (1998) ve Priestley vd. (2012) çok sayıda atıf alan ve farklı yazarlarla bağlantılı olan önemli isimler olarak öne çıkmaktadır.

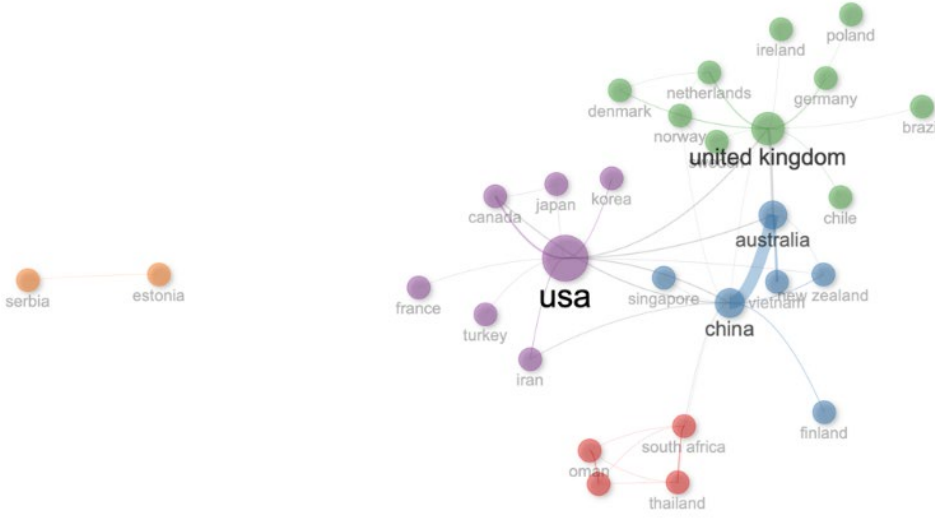
Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma, 2002 ile 2024 yılları arasında yayımlanan ve WoS veritabanında indekslenen öğretmen failliğine ilişkin araştırmaların bibliyometrik profilini ortaya koymaktadır. Çalışmada bibliyometrik göstergeler; makalelerin yıllara göre dağılımı, ülkelere göre dağılımı, en çok yayın yapan dergiler, yazarlar tarafından en sık kullanılan anahtar kelimeler, en üretken ülkeler, atıf sayısına göre en etkili makaleler ve çalışmaların kavramsal, sosyal ve entelektüel yapıları açısından incelenmiştir.

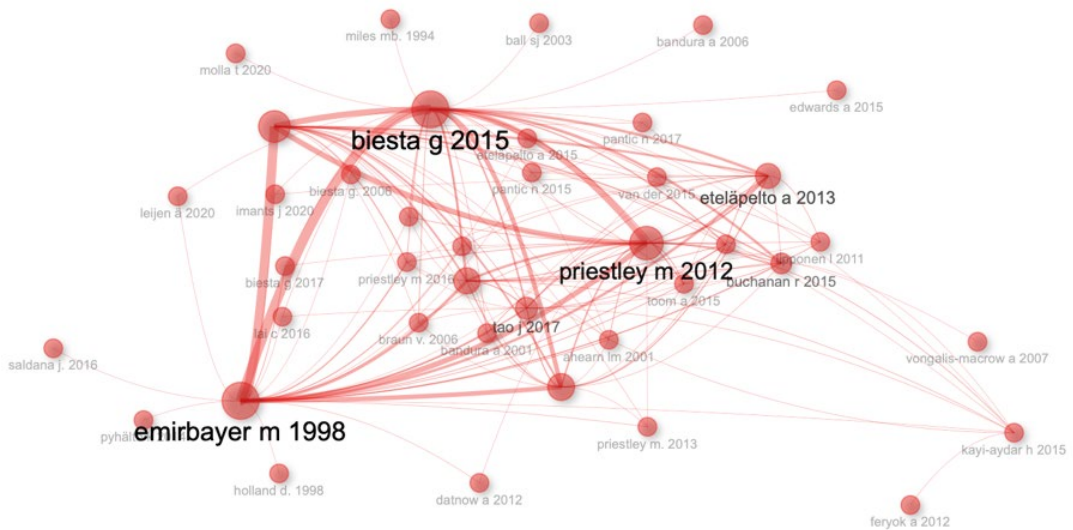
Araştırma sonuçlarına göre öğretmen failliği ile 2000'lerin başında az sayıda çalışma varken, 2010'dan sonra öğretmen failliği araştırmalarına olan ilginin arttığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Deschênes ve Parent (2022) ve Cong-Lem (2021) öğretmen failliğine ilişkin yapmış oldukları sistematik derleme çalışmasında 2010-2020 yılları arasındaki yayınların sayısında keskin bir artış olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bulgu, öğretmen failliği araştırmalarına olan ilginin zaman içindeki değişimini açıkça göstermektedir. 2013-2019 yılları arasındaki istikrarlı artış, alana olan ilginin sürekliliğini vurgularken, 2020 yılındaki düşüş muhtemelen küresel pandemi koşullarının etkisine bağlanabilir. Araştırma faaliyetlerindeki bu geçici düşüşe rağmen öğretmen failliği konusundaki ilginin azalmadığını, aksine 2020 sonrası dönemde hızlı bir artışla devam ettiğini gösteriyor. 2024 yılında ulaşılan en yüksek çalışma sayısı, konunun güncelliğini ve önemini teyit etmektedir. Bu artan ilginin altında, eğitim politikalarındaki değişimler (Poulton, 2020), öğretmen failliğinin öğrenci başarısı ve öğretmen motivasyonu gibi konularla olan ilişkisi (Hawthorne-Kocak, 2021; Soini et al., 2015), öğretmenlerin mesleki gelişimine verilen önem, öğretmenlik mesleğinin dönüşümü ve küresel eğitim tartışmaları gibi faktörler yatıyor olabilir.

Şekil 8. Öğretmen failliği alanyazınında en sık kullanılan anahtar kelimelerin birlikte oluşum haritası (1952 anahtar kelime, iki birlikte oluşum eşiği, 99 anahtar kelime)

Şekil 9. Ülkelerin ortak yazarlık haritası (53 ülke, iki makale eşiği, 29 ülke)

Şekil 10. Yazarların ortak atıf haritası (1669 yazar, 15 atıf eşiği, 40 yazar)

Bilimsel dergilerin önemli özelliklerinden biri, o alandaki araştırmaların ne kadar ilerlediğini ve derginin bu alanda ne kadar önemli bir rol oynadığını göstermesidir. Dergiler, yapılan araştırmaları herkesin görmesine ve okumasına açık hale getirerek, yazarların, ülkelerin ve farklı disiplinlerin bu alana ne kadar katkı sağladığını ve ne kadar tanındıklarını da gösterir (Ball, 2017). Öğretmen failliği ile ilgili en fazla çalışmanın hangi dergilerde yayımlandığı incelendiğinde, "Teaching and Teacher Education" dergisinin ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Bu durum, söz konusu derginin bu konunun araştırılması ve tartışılması için önemli bir platform olduğunu ve alan uzmanları tarafından referans noktası olarak kabul edildiğini göstermektedir. "System", "Curriculum Journal", "English Teaching-Practice and Critique", "Teachers and Teaching" ve "Teacher Agency and Policy Response in English Language Teaching" gibi kaynakların da listede yer alması, öğretmen failliği konusunun eğitim programı, öğretim ve yabancı dil öğretimi gibi farklı alanlarla da ilişkili olduğunu gösteriyor. Özellikle yabancı dil öğretimi alanındaki kaynakların varlığı, öğretmen failliğinin dil öğrenme ve öğretme süreçlerindeki rolüne dikkat çekiyor. Bu dağılımı, öğretmen failliği araştırmalarının disiplinlerarası bir nitelik taşıdığını ve farklı alanlardaki araştırmacılar tarafından incelendiğini göstermektedir. Bu durum, konunun çok yönlü olarak ele alındığını ve farklı perspektiflerden zenginleştirildiğini göstermesi açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Araştırma bulgularına göre dil öğretmeni failliği, öğretmenlerin mesleki öğrenimi, öğretmenlerin mesleki gelişimi, öğretmenlerin mesleki failliği ve İngilizce dil öğretimi en sık kullanılan üçlü kelime grubu olmuştur. Bu bulgular, öğretmen failliği araştırmalarında dil öğretmenlerinin failliğine, mesleki gelişim ve öğrenimlerine ve İngilizce dil öğretimine odaklanıldığını göstermektedir. Öğretmenlerin mesleki öğrenimi ve öğretmenlerin mesleki gelişimi ifadelerinin de sıklıkla kullanılması, öğretmen failliğinin sürekli bir gelişim süreci olduğunu ve öğretmenlerin mesleki gelişim faaliyetleri aracılığıyla failliklerini güçlendirebileceklerini vurgulamaktadır. Öğretmen failliği araştırmalarında en sık kullanılan anahtar kelimelerin birlikte oluşum haritası incelendiğinde ise bu anahtar kelimelerin kırmızı, mavi, yeşil ve mor olmak üzere dört küme etrafında yer aldığı görülmüştür. Kırmızı kümede sık geçen öğretmen failliği, öğretmen kimliği, eğitim programı, gelişim ve öğretim kavramları arasındaki güçlü bağlar, bu kümenin öğretmen failliğinin eğitimsel uygulamaları, özellikle de öğretim programı geliştirme ve pedagojik yaklaşımlar bağlamındaki rolüne odaklanıldığını düşündürmektedir. Mavi kümede sık geçen faillik, öğretmen, öğretmen eğitimi, mesleki gelişim, eğitim, mesleki öğrenme ve sosyal adalet kavramları arasındaki bağlantılar bu kümenin öğretmen failliğinin öğretmen eğitimi, mesleki gelişim ve eğitimin sosyal ve politik boyutları çerçevesinde daha geniş bir perspektiften ele alındığına işaret etmektedir. Yeşil kümede yer alan dil öğretmeni failliği, dil öğretmeni ve dil öğretmeni kimliği gibi anahtar kelimeler, dil öğretmenlerinin failliğine odaklanan daha özelleşmiş bir araştırma alanını temsil etmektedir. Son olarak anlatı ve araştırma anahtar kelimelerinden oluşan mor kümenin, öğretmen failliğini incelemek için kullanılan metodolojik yaklaşımları, özellikle de anlatı araştırması ve araştırma yöntemlerini yansıttığı düşünülmektedir. Bu farklı kümelerin varlığı, öğretmen failliği araştırmalarının pedagojik uygulamalar, mesleki gelişim, sosyo-politik düşünceler ve dil

öğretimi gibi özel alanları kapsayan çok yönlü doğasını göstermektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre öğretmen failliği araştırmalarının büyük çoğunluğunun ABD'deki akademisyenler tarafından yayımlandığı ortaya konulmuştur. İncelenen makalelerin yaklaşık dörtte birine ABD'den araştırmacılar katkı sağlamıştır. Bunun yanında Birleşik Krallık, Avustralya, Çin, Kanada, Hollanda ve İsveç gibi diğer ülkelerin de bu alana önemli katkılar sağladığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Cong-Lem (2021) de araştırmada bu konudaki araştırmaların çoğunluğunun ABD, İngiltere, Finlandiya ve Avustralya gibi Batılı gelişmiş ülkeler tarafından yapıldığını tespit etmiştir. Bu durum, öğretmen failliğinin küresel bir ilgi alanı olduğunu ancak sınırlı sayıda ülkedeki araştırmacılar tarafından çalışıldığını göstermektedir.

WoS veritabanı, 1970'lerden bu yana yazar adreslerini içermesi sayesinde uluslararası iş birliklerinin zaman içindeki değişimini izlemeyi mümkün kılmaktadır (Gingras, 2014). Öğretmen failliği araştırmalarında da bu durum gözlemlenebilir. Araştırmanın bir diğer sonucuna göre ülkeler arası iş birliği haritasında beş temel kümelenme ortaya çıkmıştır. ABD (mor küme), Birleşik Krallık (yeşil küme) ve Çin (mavi küme) merkezli bu kümelerde, söz konusu ülkelerin kendi bölgelerindeki diğer ülkelerle daha yoğun iş birliği içinde oldukları görülmektedir. Bu durum ABD, Birleşik Krallık ve Çin'in öğretmen failliği araştırmalarında lider rol oynadığını göstermektedir. Coğrafi yakınlık ve kültürel bağların yanı sıra, lider ülkelerin gelişmiş araştırma altyapısı, fon olanakları ve güçlü akademik ağları da bu kümelenmelerin ve yoğun iş birliklerinin oluşmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Lasky (2005), Biesta vd. (2015) ve Priestley vd. (2012) gibi araştırmacılar ve çalışmaları, öğretmen failliği alanında oldukça etkili ve önemli olarak öne çıkmaktadır. Özellikle Mark Priestley, bu alanda en fazla atıf alan ilk on makaleden ikisinin baş yazarı ve birinin ortak yazarı olmasıyla dikkat çekmektedir. Bu durum, Priestley'in öğretmen failliği araştırmalarında öncü ve etkili bir isim olduğunu açıkça göstermektedir. Her üç araştırmacının da öğretmen eğitimi ve öğretim alanındaki uzmanlığı, bu alandaki çalışmalarının değerini daha da artırmaktadır. Lasky'nin (2005) çalışmasının öğretmen kimliği, faillik ve mesleki kırılganlık arasındaki etkileşimi ele alması, öğretmenlerin okul reformu bağlamındaki deneyimlerini anlamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Priestley vd. (2012) çalışmasında öğretmen failliğini ekolojik bir bakış açısıyla inceleyerek, öğretmenlerin eylemlerini etkileyen faktörler ve karşılaştıkları kısıtlamalar konusunda önemli bilgiler sunmaktadır. Biesta vd. (2015) çalışmasında inançların öğretmen failliği üzerindeki etkisini araştırarak, alana önemli bir kavramsal katkı sağlamaktadır. Dikkat çeken bir diğer bulgu ise en çok atıf alan makalelerin beş farklı dergide yayımlanmış olmasıdır. Bu durum, öğretmen failliği konusuna dair farklı bakış açıları ve yaklaşımların olduğunu ve alanın zenginliğini yansıttığını göstermektedir. Makalelerin farklı dergilerde yayımlanması, alanın geniş bir kitleye ulaştığını ve farklı perspektiflerden beslendiğini göstermesi açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir. İlk on çalışmanın dokuzunun makale, birinin kitap bölümü olması, makalelerin alandaki bilgi üretiminde ve yayılımında temel araç olduğunu gösterdiği söylenebilir.

Son olarak yazarların ortak atıf analizleri açısından tek bir kümenin yer aldığı görülmüştür. Biesta vd. (2015), Emirbayer ve Mische (1998) ve Priestley vd. (2012) gibi yazarların çok

sayıda atıf alması ve farklı yazarlarla bağlantılı olması, bu yazarların alana önemli katkılar sağladığını ve diğer araştırmacılar tarafından referans noktası olarak kabul edildiğini göstermektedir. Bu durum, bu yazarların çalışmalarının öğretmen failliği alanındaki bilgi birikiminin şekillenmesinde önemli bir rol oynadığını düşündürmektedir. Ancak, tek bir kümenin bulunması aynı zamanda alanda çeşitlilik eksikliğine veya farklı bakış açılarının yeterince temsil edilmemesine de işaret edebilir. İlgili çalışmalar incelendiğinde Emirbayer ve Mische'nin (1998) çalışmasında failliği geçmiş, şimdiki zaman ve gelecek arasındaki ilişkiyi içeren bir süreç olarak kavramsallaştırdığı görülmektedir. Bu yaklaşım, failliğin statik bir özellik değil, dinamik ve bağlamsal bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Priestley vd. (2012) öğretmen failliğini ekolojik bir bakış açısıyla inceleyerek, öğretmenlerin eylemlerini etkileyen çoklu faktörleri ve karşılaştıkları kısıtlamaları ele almaktadır. Biesta vd. (2015) ise inançların öğretmen failliği üzerindeki etkisini araştırarak, öğretmenlerin kişisel inançlarının, eylemlerini ve kararlarını nasıl etkilediğini göstermektedir. Bu üç çalışmanın ortak noktası, öğretmen failliğini çok boyutlu ve dinamik bir olgu olarak ele almalarıdır. Emirbayer ve Mische'nin (1998) süreçsel yaklaşımı, Priestley vd.'nin (2012) ekolojik bakış açısı ve Biesta vd.'nin (2015) inançlara odaklanması, öğretmen failliğinin anlaşılması noktasında tamamlayıcı perspektifler sunmaktadır.

Bu araştırmanın bulguları, dil öğretmeni failliğinin özellikle vurgulanması gereken önemli bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir. Dil öğretmeni failliğini etkileyen faktörler, öğrenme çıktılarına etkisi ve farklı bağlamlardaki tezahürleri gibi konular, gelecekteki araştırmalar için önemli araştırma alanları oluşturabilir. Öğretmenlerin mesleki öğrenimi ve öğretmenlerin mesleki gelişimi ifadelerinin sık kullanımı, bu alanların öğretmen failliği ile olan ilişkisinin önemini göstermektedir. Bu nedenle, öğretmen eğitimi ve mesleki gelişim programlarının, öğretmenlerin failliklerini güçlendirecek şekilde tasarlanıp uygulanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Gelecekteki araştırmaların daha kapsamlı bir inceleme sunabilmesi için Scopus, TÜBİTAK Ulakbim ve Google Akademik gibi farklı veri tabanlarının yanı sıra tez ve konferans bildirileri gibi çeşitli kaynaklardan da yararlanılması önerilmektedir. Bibliyometrik analizin nicel bir yöntem olduğu ve öğretmen failliği gibi karmaşık bir konunun nitel boyutlarını tam olarak ele alamayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Farklı teorik çerçevelere ve metodolojik yaklaşımlara sahip çalışmaların teşvik edilmesi, alanın daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, öğretmen failliği konusundaki araştırmaların daha kapsamlı ve derinlemesine incelenmesi gerekmektedir. Gelecekteki çalışmaların, bu alana ilişkin daha kapsamlı bir anlayış geliştirerek, öğretmenlerin mesleki gelişimini, öğrenci başarısını ve eğitim sistemindeki değişimi destekleyecek etkili stratejilerin oluşturulmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

Yazar Katkı Oranı

Yazar çalışmada başka bir yazarın katkısı olmadığını ve çalışmanın son halini okuduğunu ve onayladığını beyan etmektedir.

Etik Kurul Beyanı

Yazarlar çalışmasının etik kurul iznine tabi olmadığını ve çalışmanın tüm sürecinde Committee on Publication Ethics

(COPE)' tarafından belirlenen kurallara uyulduğunu beyan etmektedir.

Çatışma Beyanı

Yazar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Kaynakça

- Acar, S. (2021). Öğretmen failliğinin incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 4(2), 195-218.
- Aşçı, M., & Yıldırım, R. (2020). Öğretmen failliği ile öğretim programına bağlılık arasındaki ilişki: yunus emre ilçesi örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 6126-6149.
- Ball, R. (2017). *An introduction to bibliometrics: New development and trends*. Candos Publishing.
- Bandura, A. (2001). Social-cognitive theory: An agentic perspective. *Annual Review of Psychology*, 52, 1-26.
- Bellibaş, M. Ş., Karadağ, N., & Gümüş, S. (2021). Kolektif öğretmen yeterliği ile öğretmen failliği arasındaki ilişkinin incelenmesi: Hiyerarşik lineer modelleme (HLM) analizi. *Başkent University Journal of Education*, 8(1), 160-168.
- Biesta, G., & Tedder, M. (2007). Agency and learning in the lifecourse: Towards an ecological perspective. *Studies in the Education of Adults*, 39(2), 132-149. <https://doi.org/10.1080/02660830.2007.11661545>.
- Biesta, G., Priestley, M., & Robinson, S. (2015). The role of beliefs in teacher agency. *Teachers and teaching*, 21(6), 624-640. <https://doi.org/10.1080/13540602.2015.1044325>
- Börner, K., Chen, C., ve Boyack, K. W. (2003). Visualizing knowledge domains. *Annual Review of Information Science and Technology*, 37(1), 179-255.
- Calvert, L. (2016). *Moving from compliance to agency: What teachers need to make professional learning work*. Oxford, OH: Learning Forward and NCTAF.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402.
- Cong-Lem, N. (2021). Teacher agency: A systematic review of international literature. *Issues in Educational Research*, 31(3), 718-738. <https://doi.org/10.1177/10567879231224744>
- Cretu, D.M., & Morandau, F. (2022). Bullying and cyberbullying: a bibliometric analysis of three decades of research in education. *Educational Review*, 76(2), 371-404. <https://doi.org/10.1080/00131911.2022.2034749>
- Danielewicz, J. (2001). *Teaching selves: Identity, pedagogy and teacher education*. Albany, NY: State University of New York Press.
- Deschênes, M., & Parent, S. (2022). Methodology to study teacher agency: A systematic review of the literature. *European Journal of Educational Research*, 11(4), 2459-2474
- Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105(3), 1809-1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>
- Emirbayer, M., & Mische, A. (1998). What is agency? *American Journal of Sociology*, 103, 962-1023.
- Fellnhöfer, K. (2019). Toward a taxonomy of entrepreneurship education research literature: A bibliometric mapping and

- visualization. *Educational Research Review*, 27, 28–55. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.10.002>
- Garfield, E. (1955). Citation indexes for science. A new dimension in documentation through association of ideas. *Science* 122, 108–111.
- Giddens, A. (1984). *The constitution of society*. Oxford: Polity Press.
- Gingras, Y. (2014). *Bibliometrics and research evaluation: Uses and abuses*. The MIT Press.
- Hawthorne-Kocak, C. (2021). *Investigating the relationship between teacher agency, student engagement, and student achievement* (Publication No. 28418460) [Doctoral dissertation, University of Rhode Island]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Heikonen, L., Pietarinen, J., Pyhältö, K., Toom, A., & Soini, T. (2017). Early career teachers' sense of professional agency in the classroom: Associations with turnover intentions and perceived inadequacy in teacher–student interaction. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 45(3), 250–266. <https://doi.org/10.1080/1359866X.2016.1169505>
- Huang, J., & Yip, J. W. (2021). Understanding ESL teachers' agency in their early years of professional development: A three-layered triadic reciprocity framework. *Frontiers in Psychology*, 12, 739271. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.739271>
- Inden, R. (1990). *Imagining India*. Oxford: Blackwell.
- Juutilainen, M., Metsäpelto, R. L., & Poikkeus, A. M. (2018). Becoming agentic teachers: Experiences of the home group approach as a resource for supporting teacher students' agency. *Teaching and Teacher Education*, 76, 116–125.
- Kandeel, M., Morsy, M. A., Abd El-Lateef, H. M., Marzok, M., El-Beltagi, H. S., Al Khodair, K. M., Soliman, W. E., Albokhadaim, I., & Venugopala, K. N. (2023). A century of “camel research”: A bibliometric analysis. *Frontiers in Veterinary Science*, 10, 1157667. <https://doi.org/10.3389/fvets.2023.1157667>
- Lasky, S. (2005). A sociocultural approach to understanding teacher identity, agency and professional vulnerability in a context of secondary school reform. *Teaching and teacher education*, 21(8), 899–916. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2005.06.003>
- Li, J., Antonenko, P. D., & Wang, J. (2019). Trends and issues in multimedia learning research in 1996–2016: A bibliometric analysis. *Educational Research Review*, 28, 100282. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2019.100282>
- Li, L., & Ruppard, A. (2021). Conceptualizing teacher agency for inclusive education: A systematic and international review. *Teacher Education and Special Education*, 44(1), 42–59. <https://doi.org/10.1177/0888406420926976>
- Lipponen, L., & Kumpulainen, K. (2011). Acting as accountable authors: Creating interactional of *Teacher Education*, 33, 195–208. <https://doi.org/10.1177/0888406420926976>
- Martin, A. J., & Dowson, M. (2009). Interpersonal relationships, motivation, engagement, and achievement: Yields for theory, current issues, and educational practice. *Review of Educational Research* 79, 327–365. <https://doi.org/10.3102/0034654308325583>
- Oakeshott, M. (1975). *On human conduct*. Oxford: Oxford University Press.
- Philpott, C., & Oates, C. (2017). Teacher agency and Professional learning communities; what can Learning Rounds in Scotland teach us? *Professional Development in Education*, 43(3), 318–333. <https://doi.org/10.1080/19415257.2016.1180316>
- Pietarinen, J., Pyhältö, K., & Soini, T. (2016). Teacher's Professional agency – a relational approach to teacher learning. *Learning: Research and Practice*, 1(18), 119–129. <https://doi.org/10.1080/23735082.2016.1181196>
- Poulton, P. (2020). Teacher agency in curriculum reform: The role of assessment in enabling and constraining primary teachers' agency. *Curriculum Perspectives*, 40(1), 35–48. <https://doi.org/10.1007/s41297-020-00100-w>
- Pranckute, R. (2021). Web of Science (WoS) and Scopus: The titans of bibliographic information in today's academic world. *Publications*, 9(1), 12. <https://doi.org/10.3390/publications9010012>
- Priestley, M., Biesta, G., & Robinson, S. (2013). Teachers as agents of change: Teacher agency and emerging models of curriculum. In M. Priestley & G. Biesta (Eds.), *Reinventing the curriculum* (pp.187–206). London: Bloomsbury.
- Priestley, M., Biesta, G., & Robinson, S. (2015). Teacher agency: What is it and why does it matter? R. Kneyber ve J. Evers (Eds.), *Flip the system: Changing education from the bottom up* (pp. 134–148). London: Routledge.
- Priestley, M., Edwards, R., Priestley, A., & Miller, K. (2012). Teacher agency in curriculum making: Agents of change and spaces for manoeuvre. *Curriculum inquiry*, 42(2), 191–214. <https://doi.org/10.1111/j.1467-873X.2012.00588.x>
- Pyhältö, K., Pietarinen, J., & Soini, T. (2013). Comprehensive school teachers' professional agency in large-scale educational change. *Journal of Educational Change*, 15(3), 303–325. <https://doi.org/10.1007/s10833-013-9215-8>
- Pyhältö, K., Pietarinen, J., & Soini, T. (2015). Teachers' Professional agency and learning-from adaption to active modification in the teacher community. *Teachers and Teaching*, 21(7), 811–830. <https://doi.org/10.1080/13540602.2014.995483>
- Sachs, J. (2000). The activist professional. *Journal of Educational Change*, 1, 77–94.
- Sang, G. (2020). Teacher agency. *Encyclopedia of Teacher Education*, 1–5. Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-13-1179-6_271-1.
- Small, H. (1997). Update on science mapping: Creating large document spaces. *Scientometrics*, 38(2), 275–293.
- Soini, T., Pietarinen, J., & Pyhältö, K. (2016) What if teachers learn in the classroom? *Teacher Development*, 20(3), 380–397. <https://doi.org/10.1080/13664530.2016.1149511>
- Soini, T., Pietarinen, J., Toom, A., & Pyhältö, K. (2015) What contributes to first-year student teachers' sense of professional agency in the classroom? *Teachers and Teaching*, 21(6), 641–659. <https://doi.org/10.1080/13540602.2015.1044326>
- Toom, A., Pietarinen, J., Soini, T., & Pyhältö, K. (2017). How does the learning environment in teacher education cultivate first year student teachers' sense of professional agency in the professional community? *Teaching and Teacher Education*, 63, 126–136. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.12.013>
- Turnbull, M. (2005). Student teacher professional agency in the practicum. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 33, 3, 195–208. <https://doi.org/10.1080/13598660500122116>
- Vaughn, M., & Faircloth, B. (2011). Understanding teacher visioning and agency during literacy instruction. In J. V. Hoffman, D. Shallert, C. Fairbanks, J. Worthy, & B. Maloch (Eds.), *60th Yearbook of the National Reading*

Conference (pp. 309–323). Oak Creek, WI: National Reading Conference.

Zupic, I., & Cater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429–472.
<https://doi.org/10.1177/1094428114562629>

Extended Abstract

Introduction

Teacher agency is a concept that pertains to teachers' capacity to act purposefully and constructively in directing their own professional development and contributing to the development of their colleagues (Calvert, 2016). The concept of "agency" refers to deliberate actions (Bandura, 2001). It is the "starting point of doing" (Oakeshott, 1975) and can be defined as the will, power, or freedom to make decisions, take action, or strategically remain silent (Danielewicz, 2001). Biesta and Tedler (2007) define agency as the ability to control one's life.

Teacher agency is comprised of learning motivation, beliefs in one's ability to learn, and deliberate actions aimed at facilitating learning (Giddens, 1984; Heikonen et al., 2017; Pietarinen et al., 2016; Pyhältö et al., 2015; Sachs, 2000; Soini et al., 2016; Soini et al., 2015; Toom et al., 2017). The realization of agency is contingent upon both the social environment and the ability to learn from the past, integrating past experiences with future aspirations and the present (Biesta & Tedler, 2007). In a sense, past understandings, experiences, and actions mediate and shape an individual's future and present actions (Philpott & Oates, 2017).

Teacher agency is a complex construct with three key pillars: learning motivation, beliefs in one's ability to teach effectively, and intentional actions aimed at facilitating student learning (Giddens, 1984; Heikonen et al., 2017). However, simply possessing these components isn't enough. Realizing agency also hinges on the social environment and an individual's ability to learn from the past, connect those experiences to future aspirations, and engage effectively in the present (Biesta & Tedler, 2007). Emirbayer and Mische (1998) proposed a model that captures this interplay. They view agency as a synthesis of three dimensions: iterational (focusing on past experiences, both professional and personal), projective (encompassing short-term goals and long-term aspirations), and practical-evaluative (considering the cultural, structural, and material aspects that influence teachers' actions). This model delves deeper into these dimensions. The iterational dimension is further divided into professional and personal histories. The projective dimension considers both short-term and long-term action orientations. Finally, the practical-evaluative dimension explores the cultural, structural, and material aspects that shape teachers' agency.

The concept of teacher agency has garnered increasing attention in educational research. Soini et al. (2016) investigated teachers' classroom learning processes through the lens of professional agency, highlighting the need for research on how teacher agency influences learning. Their study focused on defining professional agency, its role in teacher education, and its relationship with teacher well-being. Sang (2020) defined teacher agency as teachers' ability to make active choices in their educational practices and examined its impact on teacher behaviors and education. By comparing the agency levels of trainee, novice, and experienced teachers, the study emphasized the role of agency in teachers' professional development. Huang and Yip (2021) explored the professional development of three novice English teachers during their first years in the profession within the context of teacher agency. They analyzed the interplay between teachers' personal characteristics, environmental factors, and behaviors, addressing the challenges teachers faced and their coping strategies. Juutilainen et al. (2019) examined the effectiveness of the "home group" model in

supporting teacher candidates' agency in Finland. They found this model, which involves students working in consistent small groups from the first year onwards, to be an effective tool for promoting agency, albeit with certain prerequisites and considerations. In a systematic review of international literature, Cong-Lem (2021) comprehensively examined the concept of teacher agency, analyzing how it is perceived, defined, and measured in different contexts. The study revealed the complex and multifaceted nature of teacher agency and its close relationship with teachers' ability to play an active role in their professional practices. It also investigated the factors influencing teacher agency and its impact on teacher-student, teacher-colleague, and teacher-education system interactions. Li and Rupp (2020) conducted a systematic review on teacher agency in the context of inclusive education. By examining international literature, they analyzed the role of teacher agency in creating and maintaining inclusive classroom environments and identified factors influencing teachers' ability to adopt and implement inclusive practices. Deschênes and Parent (2022) focused on the methodology used in teacher agency research in their systematic review, examining data collection tools, analysis methods, research designs, and participant profiles. Their study showed that quantitative methods, particularly scales, are commonly used, while qualitative methods are less prevalent. The authors emphasized the importance of methodological diversity and the combined use of different data collection and analysis methods in studying a complex concept like teacher agency.

Method

This study employs a bibliometric analysis method based on objective and statistical analysis. This method reveals research trends and focal points by identifying and visualizing keywords and terms in articles (Liv et al., 2019). Numerical and visual keyword frequency data assist researchers in creating a general picture of the research field by informing them about the topics that empirical studies focus on (Zupic & Cater, 2015).

Findings and Conclusion

The research findings indicate a limited number of studies on teacher agency in the early 2000s, followed by a surge of interest after 2010. Similarly, Deschênes and Parent (2022) and Cong-Lem (2021), in their systematic reviews on teacher agency, observed a sharp increase in publications between 2010 and 2020. This finding clearly demonstrates the evolving interest in teacher agency research over time. The steady increase between 2013 and 2019 underscores the sustained interest in the field, while the decline in 2020 can likely be attributed to the global pandemic. Despite this temporary dip in research activity, the interest in teacher agency did not diminish but rather continued with a rapid increase post-2020. The highest number of studies reached in 2024 confirms the topic's current relevance and importance. This growing interest may be driven by factors such as shifts in educational policies, the link between teacher agency and student achievement and teacher motivation (Hawthorne-Kocak, 2021; Soini et al., 2015), the emphasis on teachers' professional development, the transformation of the teaching profession, and global educational discussions.

A notable finding of the study is the predominance of the United States as the source of research on teacher agency. Approximately one-quarter of the analyzed articles were

authored by researchers based in the US. Additionally, significant contributions to this field were identified from other countries, including the United Kingdom, Australia, China, Canada, the Netherlands, and Sweden. These findings align with those of Cong-Lem (2021), whose study revealed that the majority of research on teacher agency originates from Western developed nations such as the US, United Kingdom, Finland, and Australia. This observation suggests that teacher agency is a global area of interest but remains a topic of investigation for researchers in a limited number of countries.

The study identified several researchers and their works as highly influential and significant within the field of teacher agency. These include Lasky (2005), Biesta et al. (2015), and Priestley et al. (2012). The high citation counts of these studies underscore their substantial impact on the field and their recognition among other researchers. Additionally, the publication of the most highly cited articles across five different journals highlights the diverse perspectives and approaches to teacher agency research, reflecting the richness and variety of the field.

While this study offers valuable insights by examining a broad range of research on teacher agency, it falls short of providing a comprehensive analysis of critical aspects such as the objectives, methodologies, and outcomes of existing studies. Additionally, the study's focus on journals indexed in the WoS limits its representation of the entire field. Future reviews could broaden their scope by incorporating research data from diverse databases such as Scopus, TÜBİTAK Ulakbim, and Google Scholar, as well as various sources including theses and conference proceedings.

Author Contributions

The author declares that no other author has contributed to the study and that he has read and approved the final version of the study.

Ethical Declaration

The author declares that the study was not subject to ethics committee approval and that the rules set by the Committee on Publication Ethics (COPE) were followed throughout the study.

Conflicts of Interest

The author declares that there is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.